

MIB dalam Sistem Pemerintahan dan Pentadbiran Negara Brunei Darussalam

Melayu Islam Beraja (MIB) telah lama bertapak di Negara Brunei Darussalam, bahkan sebelum kemerdekaan negara pada tahun 1984. Konsep ini telah menjadi teras dalam sistem pemerintahan dan pentadbiran negara, mencerminkan identiti dan nilai-nilai yang dipegang oleh rakyat Brunei. Kuliah ini membincangkan bagaimana MIB diintegrasikan dalam struktur pemerintahan dan pentadbiran Negara Brunei Darussalam, serta impaknya terhadap kehidupan rakyat dan pembangunan negara.

Kuliah oleh: Dr Abdul Hai Julay, Akademi Pengajian Brunei

Sejarah MIB di Brunei

MIB telah wujud di Brunei sejak zaman berzaman. Sultan Muhammad Shah, Sultan Islam pertama, memerintah Brunei dari 1363 hingga 1402 Masihi. Amalan MIB semakin kukuh semasa pemerintahan Sultan Muhammad Hassan dari 1582 hingga 1598 Masihi. Dalam sejarah, Brunei sentiasa diperintah dengan sistem pemerintahan Melayu, berbudaya Melayu, dipandu oleh syariah dan etika Islam, serta cinta kasih dan taat kepada Raja. Amalan ini terus dipraktikkan di Brunei sehingga ke hari ini.

1 1363-1402

Pemerintahan Sultan Muhammad Shah, Sultan Islam pertama Brunei

2 1582-1598

Pemerintahan Sultan Muhammad Hassan, pengukuhan amalan MIB melalui Hukum Kanun Brunei

3 1959

Perlembagaan Brunei diperkenalkan, mengukuhkan kedudukan Sultan dan MIB dalam undang-undang negara

4 1984

Kemerdekaan Negara Brunei Darussalam, MIB terus diperkukuhkan

Konsep Melayu dalam MIB

Konsep Melayu dalam MIB merujuk kepada identiti etnik dan budaya yang dominan di Brunei. Ini termasuk penggunaan Bahasa Melayu sebagai bahasa rasmi negara, seperti yang termaktub dalam Perlembagaan Negara Brunei Darussalam. Undang-Undang Taraf Kebangsaan Brunei, 1961 mendefinisikan Melayu sebagai terdiri daripada tujuh puak: Belait, Bisaya, Brunei, Dusun, Kedayan, Murut, dan Tutong. Konsep Melayu ini bukan sahaja meliputi aspek bahasa, tetapi juga adat resam, nilai-nilai, dan cara hidup yang mencerminkan identiti Brunei.

- Bahasa**

Bahasa Melayu sebagai bahasa rasmi negara
- Puak**

Tujuh puak Melayu yang diiktiraf
- Budaya**

Adat resam dan nilai-nilai Melayu
- Identiti**

Cara hidup yang mencerminkan identiti Brunei

Kewarganegaraan dalam Konteks MIB

Konsep Melayu Islam Beraja (MIB) juga merangkumi aspek kewarganegaraan, di mana semua warganegara Brunei, tanpa mengira latar belakang etnik, dianggap sebahagian daripada identiti kebangsaan di bawah payung MIB. Ini menekankan perpaduan dan kesaksamaan hak serta tanggungjawab bagi setiap rakyat Brunei.

- Kewarganegaraan Inklusif**

Kewarganegaraan Brunei merangkumi semua kaum yang sah menjadi warganegara, mewujudkan sebuah masyarakat yang pelbagai dan bersatu.
- Sumbangan Bukan Melayu**

Warganegara bukan Melayu turut menyumbang kepada pembangunan dan identiti Brunei, memperkaya lagi komuniti sosial dan budaya negara selaras dengan panduan dan nilai MIB.
- Perpaduan dalam Kepelbagaian**

MIB memayungi perpaduan dalam kepelbagaian etnik dan budaya, memastikan harmoni dan keselarasan dalam negara.
- Hak dan Tanggungjawab Sama**

Semua warganegara Brunei mempunyai hak dan tanggungjawab yang sama, mengukuhkan kesaksamaan di bawah undang-undang dan nilai-nilai MIB.

Islam sebagai Teras MIB

Islam merupakan komponen penting dalam MIB dan sistem pemerintahan Brunei. Perkara 3 Perlembagaan Negara Brunei Darussalam menyatakan bahawa Islam adalah agama rasmi negara. Walau bagaimanapun, agama-agama lain boleh diamalkan dengan aman oleh penganutnya. Majlis Ugama Islam diberi tanggungjawab untuk mengendalikan hal ehwal berkaitan Islam. Syariah dan etika Islam menjadi panduan dalam pentadbiran negara, mempengaruhi undang-undang, pendidikan, dan kehidupan sosial rakyat Brunei.

Agama Rasmi

Islam sebagai agama rasmi negara seperti yang termaktub dalam Perlembagaan

Majlis Ugama Islam

Badan yang bertanggungjawab mengendalikan hal ehwal Islam

Syariah

Undang-undang dan etika Islam sebagai panduan dalam pentadbiran negara

Pelaksanaan Islam dalam MIB - Syariah Penal Code, Majlis Ugama Islam dan Pendidikan MIB

Pelaksanaan aspek Islam dalam MIB dapat dilihat melalui beberapa contoh konkrit yang melibatkan undang-undang, institusi agama, dan pendidikan:

Syariah Penal Code (SPC)

- Diperkenalkan pada 2014 sebagai pelengkap undang-undang sivil

Majlis Ugama Islam

- Menyediakan khutbah yang diluluskan untuk semua masjid pada hari Jumaat
- Semua imam adalah kakitangan kerajaan
- Mengawal selia semua komunikasi awam berkaitan Islam
- Tiada organisasi Islam bebas atau ulama bebas dibenarkan beroperasi

Pendidikan MIB

- Pendidikan **Melayu Islam Beraja (MIB)** mula diperkenalkan sebagai mata pelajaran di sekolah-sekolah di Brunei Darussalam secara rasmi pada tahun **1992**.
- Diajarkan sebagai subjek wajib di sekolah rendah dan menengah
- Ditawarkan sebagai kursus atau program pengajian di universiti.
- Disepadukan dalam program latihan kerajaan bagi penjawat awam

Pelaksanaan Beraja dalam MIB - Wawasan 2035 dan Kepimpinan Sultan

Sistem Beraja dalam MIB diwujudkan melalui kepimpinan Sultan dalam pembangunan negara:

Wawasan Brunei 2035

Dilancarkan pada 2007 atas perkenan Sultan Haji Hassanal Bolkiah

- Matlamat: Negara yang diiktiraf untuk rakyat berpendidikan tinggi, kualiti hidup terbaik, dan ekonomi dinamik
- 13 strategi pembangunan termasuk pendidikan, ekonomi, keselamatan, dan pembangunan institusi

Kepimpinan Sultan dalam Pembangunan

- Sultan sebagai Perdana Menteri, Menteri Pertahanan, Kewangan, dan Luar Negeri, dan Ketua agama rasmi.
- Memerintah sejak 5 October 1967 (lebih 58 tahun setakat 2025)

Pencapaian Ekonomi

- Pendapatan per kapita sekitar USD 31,087 (2023), antara yang tertinggi di Asia Tenggara.
- Kedudukan ke-92 daripada 167 negara dalam Indeks SDG 2025 dengan skor 67.97.
- Standard pendidikan dan kesihatan yang tinggi dalam kalangan negara membangun

Pelaksanaan Melayu dalam MIB - Bahasa dan Pendidikan

Aspek Melayu dalam MIB diimplementasikan melalui dasar-dasar konkrit dalam sistem pendidikan:

A

Dasar Dwibahasa (Bilingual Education Policy)

- Diperkenalkan pada 1985
- Bahasa Melayu sebagai bahasa pengantar utama
- Bahasa Inggeris sebagai bahasa kedua
- Semua subjek sains dan matematik diajar dalam Bahasa Inggeris dari Tahun 4 ke atas

Sistem Pendidikan Berasaskan MIB

- Kurikulum memasukkan pelajaran agama selaras dengan Ahli Sunnah Wal Jamaah
- Pendidikan Moral berdasarkan nilai-nilai Islam dan budaya Melayu
- Aktiviti ko-kurikulum yang mencerminkan identiti Brunei

Sistem Beraja dalam MIB

Sistem Beraja merupakan tunggak utama dalam MIB dan pemerintahan Brunei. Perkara 4 Perlembagaan Negara Brunei Darussalam dengan jelas menetapkan bahawa kuasa memerintah tertinggi terletak di tangan Sultan dan Yang Di-Pertuan. Selain itu, Perkara 3 menggariskan bahawa agama Brunei Darussalam ialah Agama Islam mengikut Mazhab Syafie, dengan Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan sebagai Ketua Agama. Manakala, Perkara 82 mengiktiraf Bahasa Melayu sebagai Bahasa Rasmi Negara Brunei Darussalam, melengkapkan asas perlembagaan bagi falsafah MIB. Sistem Monarki ini telah terbukti stabil dan efektif dalam konteks Brunei, mengukuhkan kedudukan negara dan perpaduan rakyat. Raja dianggap sebagai payung negara dan simbol perpaduan bangsa. Ketaatan kepada Raja bukan sahaja dilihat sebagai kewajipan, tetapi juga sebagai komponen penting yang melambangkan identiti Brunei.

Kuasa Tertinggi

Sultan sebagai pemegang kuasa tertinggi, seperti yang termaktub dalam Perkara 4 Perlembagaan.

Perpaduan

Raja sebagai simbol perpaduan bangsa, agama dan budaya.

Kestabilan

Sistem Monarki mengukuhkan kestabilan negara.

Ketaatan

Ketaatan kepada Raja sebagai Sultan dan Ketua Negara.

MIB dalam Perlembagaan Negara

Perlembagaan Negara Brunei Darussalam merupakan asas undang-undang yang mengukuhkan konsep MIB. Ia memperuntukkan kedudukan Islam sebagai agama rasmi, Bahasa Melayu sebagai bahasa rasmi, dan kuasa tertinggi di tangan Sultan. Perlembagaan ini juga menetapkan struktur pemerintahan dan pentadbiran negara, termasuk penubuhan pelbagai majlis seperti Majlis Ugama Islam, Majlis Mesyuarat Di-Raja, dan Majlis Mesyuarat Negara. Melalui peruntukan-peruntukan ini, Perlembagaan memastikan bahawa prinsip-prinsip MIB terus terpelihara dan diamalkan dalam sistem pemerintahan dan pentadbiran Brunei.

Agama Rasmi	Islam
Bahasa Rasmi	Bahasa Melayu
Kuasa Tertinggi	Sultan
Majlis-Majlis Penting	Majlis Ugama Islam, Majlis Mesyuarat Di-Raja, Majlis Mesyuarat Negara, Majlis Mesyuarat Menteri-Menteri, Majlis Mesyuarat Adat Istiadat

Struktur Pemerintahan Brunei

Majlis Utama di Bawah Perlembagaan Brunei

Bil.	Nama Majlis (Bahasa Melayu)	Nama (Bahasa Inggeris)	Fungsi Utama
1.	Majlis Mesyuarat Di-Raja	Privy Council	Badan Penasihat utama kepada Sultan mengenai Perlembagaan, Adat Istiadat, dan Perlantikan gelaran.
2.	Majlis Mesyuarat Menteri-Menteri Kabinet	Council of Cabinet Ministers	Badan Eksekutif utama yang bertanggungjawab bagi pentadbiran dan dasar Kerajaan.
3.	Majlis Mesyuarat Negara	Legislative Council (LegCo)	Badan Perundangan yang meluluskan undang-undang dan Belanjawan Kerajaan tahunan.
4.	Majlis Mesyuarat Mengangkat Raja	Council of Succession	Badan yang bertanggungjawab untuk mengisytiharkan pewaris Takhta Diraja apabila Takhta kosong.
5.	Majlis Ugama Islam	Islamic Religious Council	Badan utama yang bertanggungjawab menasihati Sultan dalam hal ehwal agama Islam (sebahagian daripada Perlembagaan dan diperkukuhkan di bawah Akta Majlis Ugama Islam).

Peranan Jabatan Perdana Menteri

Jabatan Perdana Menteri memainkan peranan penting dalam melaksanakan prinsip MIB dalam pentadbiran negara. Objektif utama adalah untuk meningkatkan keberkesanan dalam memberikan keputusan kuasa memerintah Sultan. Jabatan ini bertanggungjawab untuk memastikan kepimpinan yang cemerlang dan pemerintahan yang baik bagi keselamatan negara dan pembangunan berterusan. Semua ini dilaksanakan dalam konteks falsafah MIB, memastikan bahawa setiap aspek pentadbiran mencerminkan nilai-nilai Melayu, Islam, dan sistem Beraja.

1 Keberkesanan Pentadbiran

Meningkatkan kecekapan dalam pelaksanaan kuasa memerintah

2 Kepimpinan Cemerlang

Memastikan kepimpinan yang berkualiti tinggi

3 Keselamatan Negara

Menjaga keselamatan dan kedaulatan Brunei

4 Pembangunan Berterusan

Mendorong pembangunan negara selaras dengan MIB

Keutamaan Strategik Jabatan Perdana Menteri (2021-2025)

Tadbir Urus Progresif

Memperkukuhkan tadbir urus sektor awam melalui dasar, sistem dan prosedur yang berkesan selaras dengan prinsip-prinsip MIB.

1

Keselamatan dan Kestabilan Negara

Melindungi kedaulatan dan keselamatan Brunei melalui strategi ketahanan nasional yang komprehensif.

2

Kecemerlangan Organisasi

Memupuk kecemerlangan kepimpinan dan membina institusi kerajaan yang berprestasi tinggi.

3

Kesediaan Kerajaan

Memastikan kesediaan untuk bertindak balas secara berkesan terhadap cabaran dan situasi krisis yang muncul melalui perancangan kontingensi dan pembinaan kapasiti yang mantap.

4

Hasil Berfokuskan Rakyat

Menyampaikan perkhidmatan dan inisiatif yang meningkatkan kebajikan rakyat sambil melindungi kepentingan negara.

5

Keutamaan strategik ini selaras dengan Pelan Strategik JPM 2021-2025, yang memberi tumpuan kepada pengukuhan tadbir urus, memastikan keselamatan negara, menggalakkan kecemerlangan, mengekalkan kesediaan, dan menyampaikan hasil yang berfokuskan rakyat.

Kementerian Hal Ehwal Luar Negeri

Kementerian Hal Ehwal Luar Negeri Brunei berperanan penting dalam mempromosikan kepentingan negara di peringkat antarabangsa, selaras dengan prinsip MIB. Objektif utama termasuk memantapkan kedaulatan dan kemerdekaan negara, mengukuhkan kemajuan ekonomi dan kebajikan, serta mempertahankan identiti politik, kebangsaan, dan keagamaan Brunei. Kementerian ini juga berusaha untuk mempromosikan keamanan, keselamatan, kestabilan, dan kemakmuran di peringkat serantau dan global, sambil memastikan bahawa hubungan antarabangsa Brunei mencerminkan nilai-nilai MIB.

Kedaulatan Negara

Memantapkan kedaulatan dan kemerdekaan Brunei di arena antarabangsa

Identiti Nasional

Mempertahankan identiti politik, kebangsaan, dan keagamaan Brunei

Keamanan Global

Mempromosikan keamanan dan kestabilan di peringkat serantau dan global

Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri

Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri memikul tanggungjawab luas dalam mengekalkan keamanan, keselamatan, dan kesejahteraan rakyat Brunei, selaras dengan prinsip MIB. Fungsi utama termasuk mengekalkan keamanan dan keselamatan negara, meningkatkan standard dan kualiti kehidupan rakyat, memastikan kemakmuran berterusan, dan menjaga kebajikan masyarakat. Kementerian ini juga bertanggungjawab untuk memastikan pembangunan yang seimbang di semua daerah, mencerminkan nilai-nilai keadilan dan kesaksamaan yang terkandung dalam MIB.

Keamanan

Mengekalkan keamanan dan keselamatan negara

Kualiti Hidup

Meningkatkan standard dan kualiti kehidupan rakyat

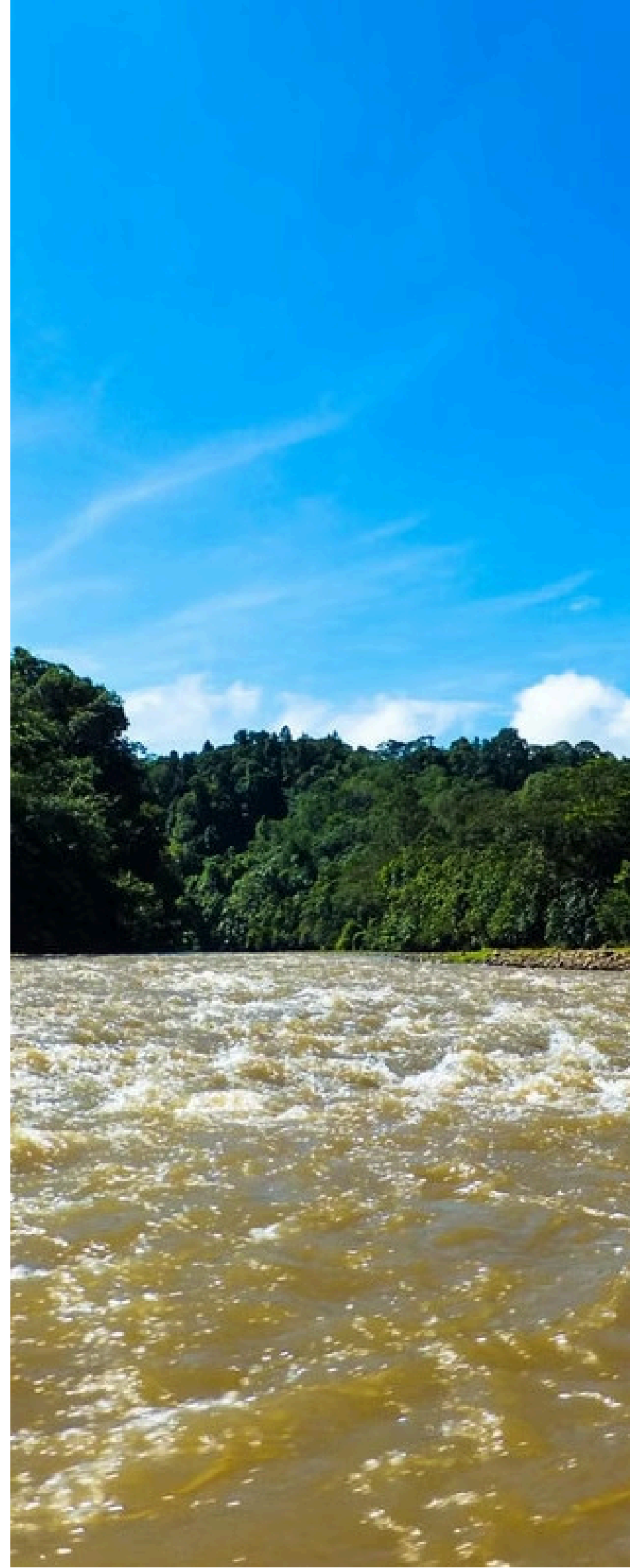
Pembangunan Seimbang

Memastikan pembangunan yang seimbang di semua daerah

Kebajikan

Menjaga kebajikan masyarakat Brunei

Kementerian Pertahanan

Kementerian Pertahanan Brunei memikul tanggungjawab penuh dalam hal ehwal pertahanan negara, selaras dengan falsafah MIB. Misi utama adalah untuk melindungi kedaulatan negara dan keutuhan wilayah Brunei. Kementerian ini beroperasi dengan mendukung prinsip-prinsip MIB, memastikan bahawa strategi dan operasi pertahanan negara mencerminkan nilai-nilai Melayu, Islam, dan sistem Beraja. Ini termasuk memastikan bahawa angkatan pertahanan Brunei bukan sahaja cekap dari segi teknikal, tetapi juga berakar umbi dalam nilai-nilai budaya dan agama negara.

Kedaulatan

Melindungi kedaulatan negara
Brunei

Keutuhan Wilayah

Memastikan keutuhan wilayah
Brunei

Nilai MIB

Mendukung nilai-nilai Melayu,
Islam, dan Beraja dalam
pertahanan

Angkatan Pertahanan

Membangunkan angkatan pertahanan yang cekap dan berakar umbi dalam nilai MIB

Kementerian Pendidikan

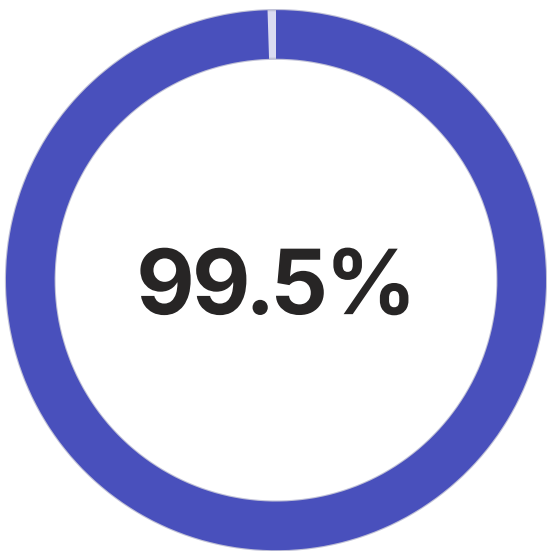
Kementerian Pendidikan Brunei memainkan peranan penting dalam mengimplementasikan sistem pendidikan yang selaras dengan prinsip MIB. Polisi pendidikan memberi keutamaan kepada penggunaan Bahasa Melayu sebagai bahasa rasmi, sambil menggalakkan penggunaan bahasa lain seperti Bahasa Inggeris dan Bahasa Arab. Kurikulum sekolah memasukkan pelajaran agama selaras dengan Ahli Sunnah Wal Jamaah. Kementerian juga memfokuskan pada pembangunan diri dan peningkatan kemahiran melalui aktiviti ko-kurikulum yang selari dengan falsafah negara, memastikan pendidikan di Brunei mencerminkan dan mengukuhkan nilai-nilai MIB.

Bahasa	Pendidikan Agama	Pembangunan Holistik
Keutamaan kepada Bahasa Melayu, dengan penekanan juga pada Bahasa Inggeris dan Arab	Pelajaran agama selaras dengan Ahli Sunnah Wal Jamaah	Aktiviti ko-kurikulum untuk pembangunan diri selaras dengan MIB

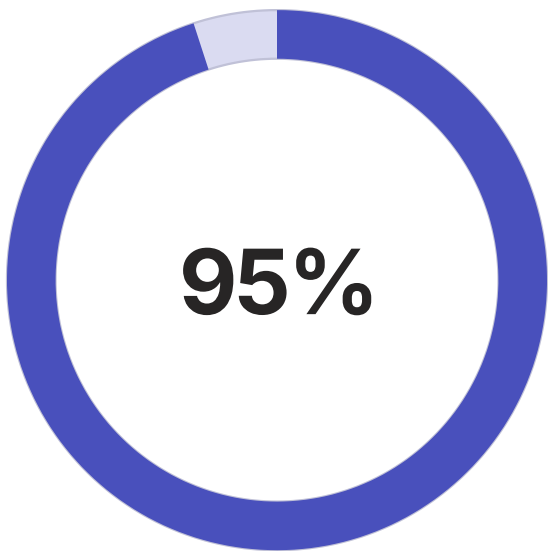
Contoh Pelaksanaan dalam Kurikulum

- Subjek Pendidikan Islam: 4-6 jam seminggu untuk pelajar Muslim
- Bahasa Melayu: Bahasa pengantar untuk 60% subjek
- Sejarah Brunei: Memasukkan sejarah kesultanan dan perkembangan MIB
- Pendidikan Sivik: Mengajar nilai-nilai patriotisme dan kesetiaan kepada Sultan

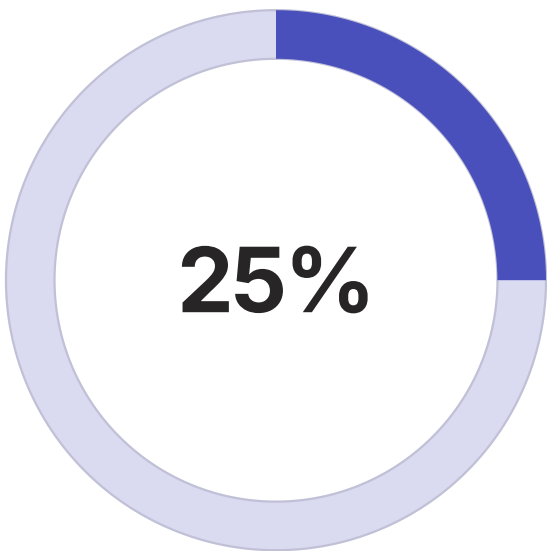
Pencapaian Pendidikan Berasaskan MIB

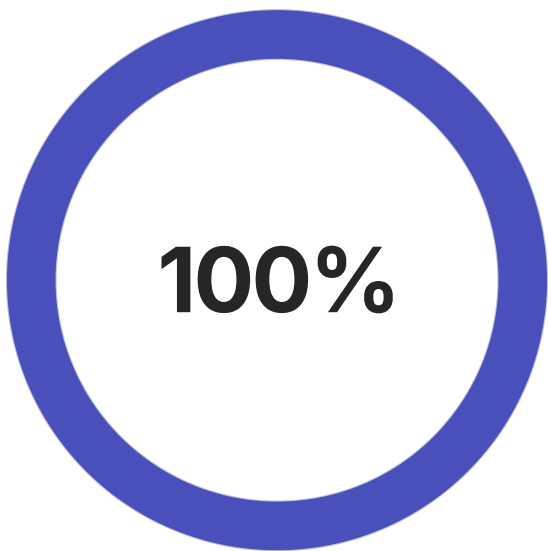
Kadar celik huruf dewasa

Kadar penyertaan pendidikan menengah

Graduan universiti dalam bidang Islam dan Melayu

Guru Pendidikan Islam adalah graduan dari institusi Islam yang diiktiraf

Visi: Pendidikan Berkualiti, Negara Progresif

(Pendidikan Berkualiti, Negara Progresif)

- Pendidikan Berkualiti: Menyediakan pendidikan yang saksama dan berasaskan kecemerlangan untuk memperkasakan generasi masa depan, membentuk individu yang berpengetahuan, berkemahiran dengan kecekapan abad ke-21 sambil tetap berakar umbi dalam nilai-nilai kebangsaan.
- Negara Progresif: Membangunkan warga yang mudah menyesuaikan diri, inovatif dan mampu berkembang dalam landskap global yang pesat berubah sambil tetap menjunjung tinggi warisan budaya dan prinsip-prinsip MIB.

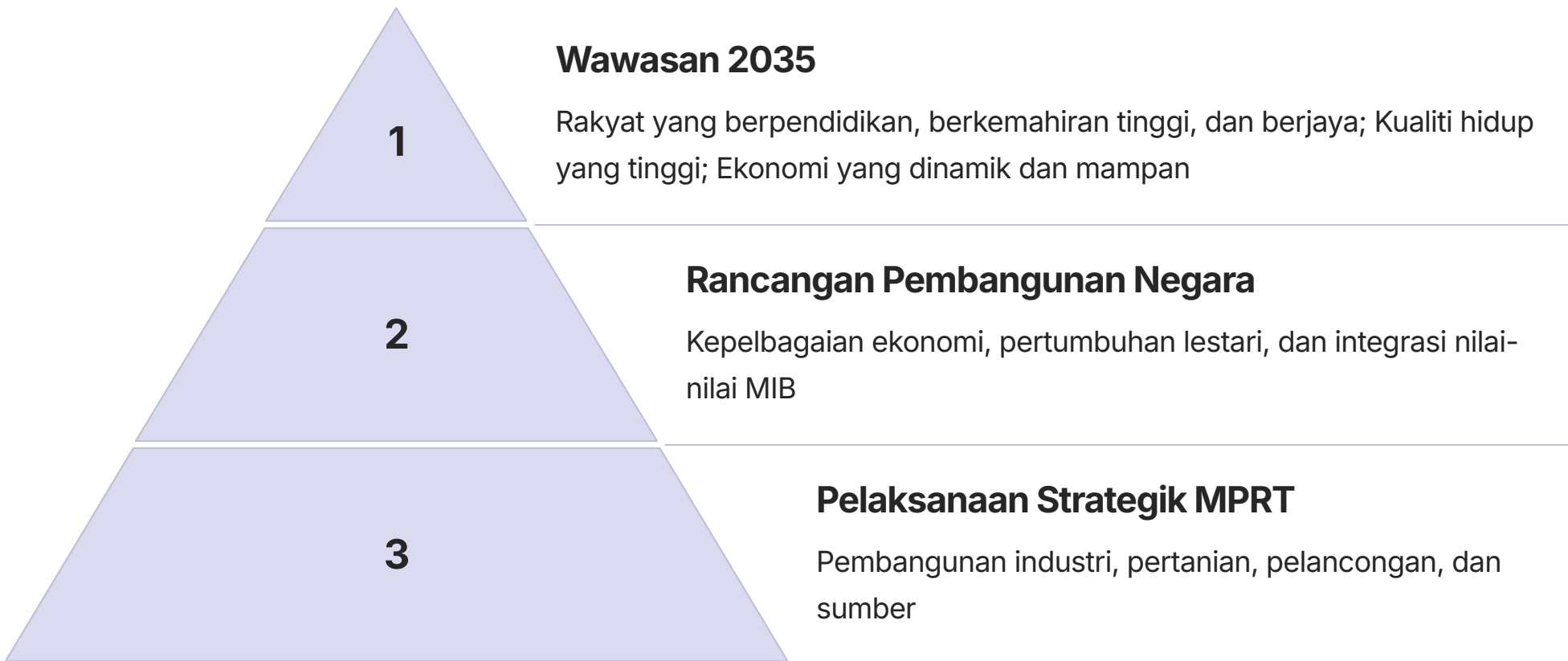
Misi: Pendidikan Berkualiti dan Holistik untuk Kehidupan yang Bermanfaat

(Untuk Menyediakan Pendidikan yang Berkualiti dan Holistik untuk Kehidupan Pelajar yang Bermanfaat)

- Pendidikan Berkualiti dan Holistik: Melaksanakan program pendidikan komprehensif yang menggabungkan standard kurikulum yang ketat dengan pendekatan pembelajaran yang dipersonalisasi, berpandukan nilai-nilai MIB.
- Kehidupan Pelajar yang Bermanfaat: Menyampaikan pendidikan transformatif melalui peringkat pembangunan berstruktur, melengkapi pelajar dengan pengetahuan, kemahiran, dan kecekapan penting untuk sumbangan kebangsaan yang bermakna.

Kementerian Perindustrian dan Sumber Utama dan Pelancongan

Inisiatif Kementerian diintegrasikan secara strategik dengan rangka pembangunan Brunei sambil mengekalkan nilai-nilai MIB yang kukuh:

Inisiatif Strategik

- 1

Kepelbagaian Ekonomi
Membangunkan sektor bukan minyak melalui pertanian, perikanan, dan pelancongan sambil memelihara nilai dan tradisi Brunei
- 2

Inovasi Perindustrian
Mempromosikan pembangunan industri halal dan pengurusan sumber yang lestari selaras dengan prinsip-prinsip Islam
- 3

Pembangunan Keusahawanan
Memupuk pertumbuhan perniagaan tempatan dalam rangka etika perniagaan Melayu dan kewangan Islam
- 4

Pelancongan Lestari
Membangunkan pelancongan yang mempamerkan warisan budaya Brunei dan menjunjung nilai-nilai MIB

Integrasi MIB & Penjajaran Wawasan 2035

- Inisiatif ekonomi berpandukan prinsip kewangan Islam
- Pemeliharaan budaya Melayu dalam amalan perniagaan
- Projek pembangunan diluluskan melalui bimbingan Beraja
- Tumpuan pada sektor yang melengkapi matlamat Wawasan 2035:
  - Pertanian untuk keselamatan makanan
  - Pelancongan untuk pemeliharaan budaya
  - Industri untuk kekuatan ekonomi
  - Sumber untuk masa depan yang lestari

Pelaksanaan MIB dalam Ekonomi - Industri Halal dan Kewangan Islam

Aspek ekonomi dalam MIB diimplementasikan melalui pembangunan industri yang selaras dengan prinsip Islam:

Industri Halal Brunei

Pasaran Global

Pasaran halal global bernilai USD 2.29 trilion dan berkembang 20% setahun.

Hab Halal Terkemuka

Brunei diiktiraf sebagai hab halal terkemuka dengan sijil halal yang paling autentik.

Sektor Makanan Halal

Sektor makanan halal dijangka bernilai USD 1.89 trilion menjelang 2027.

Eksport OIC

Negara OIC mengeksport USD 133 bilion produk makanan halal pada 2020.

Kewangan Islam

Bank Islam TAIB

Tabung Amanah Islam Brunei (TAIB) ditubuhkan 1991.

Sistem Dwi-Jentera

Sistem perbankan dwi-jentera (konvensional dan Islam).

Produk Patuh Syariah

Produk kewangan patuh syariah seperti mudharabah, musarakah, dan ijarah.

Sukuk

Sukuk (bon Islam) sebagai instrumen pembiayaan kerajaan.

Kementerian Hal Ehwal Ugama

Kementerian Hal Ehwal Ugama memainkan peranan penting dalam mengukuhkan aspek Islam dalam MIB. Tanggungjawab utamanya termasuk pengawasan dan bimbingan dalam pelaksanaan dasar-dasar yang dikeluarkan oleh Majlis Ugama Islam. Kementerian ini juga bertanggungjawab untuk memperkembangkan syiar Islam dan meningkatkan perkembangan pendidikan ugama di Brunei. Ini termasuk penubuhan dan pengurusan sekolah ugama, sekolah Arab, Maktab Perguruan, dan Ma'had Islam. Melalui usaha-usaha ini, Kementerian memastikan bahawa aspek Islam dalam MIB terus diperkukuh dan diamalkan dalam masyarakat Brunei.

1 Pelaksanaan Dasar

Mengawasi dan membimbing pelaksanaan dasar-dasar Majlis Ugama Islam

2 Syiar Islam

Memperkembangkan syiar Islam di Brunei

3 Pendidikan Ugama

Meningkatkan perkembangan pendidikan ugama melalui pelbagai institusi

4 Institusi Pendidikan

Menubuh dan menguruskan sekolah ugama, sekolah Arab, Maktab Perguruan, dan Ma'had Islam dan Universiti

Etika Kerja dalam Pentadbiran Awam

Etika kerja dalam pentadbiran awam Brunei sangat dipengaruhi oleh prinsip-prinsip MIB. 'Rukun Akhlak dan Etika Kerja Perkhidmatan Awam Negara Brunei Darussalam' mengandungi 11 rukun yang mencerminkan nilai-nilai MIB. Ini termasuk prinsip-prinsip seperti kejujuran, amanah, kecekapan, kreativiti, akauntabiliti, kesopanan, produktiviti, kepimpinan teladan, kerjasama, dan pemedulian. Etika kerja ini bertujuan untuk mewujudkan sistem pentadbiran yang efisien, jujur, dan amanah, selaras dengan hasrat Kebawah Duli untuk mewujudkan perkhidmatan awam yang berkualiti tinggi dan beretika.

Kejujuran

Bersih, jujur dan amanah dalam kerja

Kecekapan

Cekap, cepat dan tepat dalam tugas

Kepimpinan

Qudwah dan qiadah sebagai teladan kepimpinan

Kerjasama

Setiakawan, syura dan bermuafakat dalam kerja

Pelaksanaan MIB dalam Kehidupan Harian Rakyat Brunei

MIB bukan sekadar konsep teori tetapi diamalkan dalam kehidupan seharian rakyat Brunei:

Dalam Pendidikan

- Setiap hari sekolah bermula dengan bacaan doa dan Surah Al-Fatihah
- Pelajaran Ugama wajib untuk semua pelajar Muslim
- Bahasa Melayu digunakan dalam upacara rasmi sekolah
- Lagu kebangsaan "Allah Peliharakan Sultan" mencerminkan ketiga-tiga aspek MIB

Dalam Pekerjaan

- Waktu solat diiktiraf dalam jadual kerja
- Cuti Hari Raya, Maulidur Rasul, dan Israk Mikraj
- Majlis berbuka puasa anjuran pejabat semasa Ramadan
- Penggunaan Bahasa Melayu dalam komunikasi rasmi

Dalam Masyarakat

- Azan berkumandang 5 kali sehari dari masjid-masjid
- Pasar Ramadan dan aktiviti kemasyarakatan
- Gotong-royong mencerminkan nilai Melayu

Peraturan Pegawai-Pegawai Kerajaan

Peraturan-Peraturan Pegawai-Pegawai Kerajaan (Kelakuan dan Tata Tertib), 1961 merupakan panduan penting dalam pentadbiran awam Brunei yang mencerminkan nilai-nilai MIB. Tujuan utama peraturan ini adalah untuk menanam dan mengekalkan prinsip moral, akhlak, dan tingkah laku yang baik dalam kalangan pegawai dan kakitangan kerajaan. Peraturan ini merangkumi pelbagai aspek etika kerja, termasuk integriti, kesetiaan kepada negara dan Sultan, kerahsiaan, dan profesionalisme. Dengan mengikuti peraturan ini, pegawai-pegawai kerajaan dapat memastikan bahawa pentadbiran negara berjalan selaras dengan prinsip-prinsip MIB.

Integriti	Menjaga kejujuran dan ketulusan dalam kerja
Kesetiaan	Setia kepada negara dan Sultan
Kerahsiaan	Menjaga maklumat rahsia kerajaan
Profesionalisme	Menjalankan tugas dengan cekap dan bertanggungjawab

Majlis Mesyuarat Negara

Majlis Mesyuarat Negara memainkan peranan penting sebagai jentera pentadbiran dalam pembangunan Negara Brunei Darussalam, selaras dengan prinsip MIB. Majlis ini bertanggungjawab dalam perkara-perkara yang melibatkan pentadbiran negara, termasuk pembahasan Rang Undang-Undang, cadangan usul, dan pembentangan petisyen. Termaktub dalam Bab 23 hingga Bab 63 Perlembagaan Negara Brunei Darussalam, Majlis Mesyuarat Negara merupakan badan perundangan yang diiktiraf secara rasmi di bawah Bahagian VI Perlembagaan. Fungsi Majlis Mesyuarat Negara mencerminkan aspek 'Beraja' dalam MIB, di mana ia berperanan sebagai forum perbincangan dan permuafakatan antara pemerintah dan rakyat. Melalui Majlis ini, suara rakyat dapat didengar dan dipertimbangkan dalam proses pembuatan keputusan negara, sambil mengekalkan kedaulatan Sultan.

Kesimpulan: MIB dalam Sistem Pentadbiran

1 Akar Sejarah MIB

Falsafah MIB berakar umbi dalam sejarah dan tradisi Brunei yang kaya, mencerminkan identiti bangsa yang telah lama berpegang teguh kepada nilai-nilai Islam, kebudayaan Melayu, dan sistem beraja sejak penubuhan kesultanan.

2 Dasar Perlembagaan

MIB disematkan sebagai falsafah rasmi negara dalam Perlembagaan Negara Brunei Darussalam, khususnya Perkara 3 (agama rasmi Islam mengikut mazhab Shafie), Perkara 4 (kuasa eksekutif tertinggi terletak pada Sultan), dan Perkara 82 (bahasa rasmi Bahasa Melayu), yang menjadi tunjang kepada semua dasar dan undang-undang.

3 Integrasi MIB

Memastikan falsafah negara MIB diaplikasikan secara menyeluruh dalam setiap aspek sistem pentadbiran kerajaan di Brunei, dari perundangan hingga pelaksanaan dasar harian.

4 Etika Kerja Sektor Awam

Menanamkan nilai-nilai Islam, Melayu dan Beraja sebagai panduan etika dan profesionalisme dalam kalangan pegawai kerajaan, termasuk melalui peraturan dan kod etika yang khusus.

5 Struktur dan Majlis Pemerintahan

Struktur kerajaan, termasuk Majlis Mesyuarat Negara dan Majlis Agama Islam, dibentuk untuk memastikan prinsip-prinsip MIB ditegakkan dan diintegrasikan dalam setiap keputusan dan pembangunan negara.

6 Pembangunan Ekonomi MIB

Penerapan MIB dalam sektor ekonomi meliputi pengembangan industri Halal, kewangan Islam, dan pembangunan lestari yang berlandaskan syariah bagi menjamin kemakmuran dan kesejahteraan ummah.

7 Pembangunan Negara Lestari

Menyelaraskan dasar-dasar kerajaan dan langkah-langkah pentadbiran dengan prinsip-prinsip MIB untuk mencapai kemajuan dan kesejahteraan negara yang holistik dan berkekalan.

8 Pendidikan MIB

Pengajaran MIB diintegrasikan dalam kurikulum pendidikan dari peringkat awal hingga pengajian tinggi, memastikan generasi muda memahami dan menghayati falsafah ini sebagai panduan hidup.

9 Implementasi Kehidupan Harian

MIB bukan sekadar falsafah tetapi diterapkan dalam aspek kehidupan harian rakyat Brunei melalui agama, budaya, adat istiadat, dan nilai-nilai kemasyarakatan yang kukuh.

10 Hubungan Rakyat-Pemerintah

Mengukuhkan ikatan antara pemerintah dan rakyat melalui pengamalan MIB, memupuk semangat permuafakatan dan taat setia demi kestabilan dan keharmonian negara.

11 Tadbir Urus Berdasarkan MIB

Mewujudkan sistem pentadbiran yang amanah, cekap dan telus, serta berintegriti tinggi, berlandaskan falsafah MIB untuk memastikan keadilan dan keberkesanan dalam pemerintahan.